

ПОЛІТИЧНА БЕЗПЕКА КРАЇН ЯК СТАБІЛІЗАЦІЙНИЙ МЕХАНІЗМ ЯКІСНОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ СИСТЕМИ БЕЗПЕКИ

Визначено політичну безпеку як основну складову системи безпеки країни, мета якої - захист життєво важливих політичних інтересів суспільства (особистості, соціальних верств, спільноти в цілому) від внутрішніх і зовнішніх загроз, а відтак і світової спільноти загалом.

Наголошено, що своєчасне вирішення нагальних, складних і взаємозв'язаних завдань з метою забезпечення сталого розвитку суспільства, подальшого якісного перетворення всіх його сфер, визначальним чином залежить від рівня забезпечення політичної безпеки кожної країни, високий рівень якої, дасть змогу ефективно здійснювати керівництво і управління суспільством, організацію і реалізацію в ньому політичної влади.

Ключові слова: політична безпека, складові системи безпеки, забезпечення національної безпеки, механізм.

Кінець ХХ – початок ХХІ ст. характеризується істотними змінами в суспільному житті багатьох країн і народів, всієї геополітичної карти сучасного світу, що породжує перед людством нові глобальні, регіональні і міждержавні проблеми, що вимагають невідкладного вирішення. Особливе значення дана обставина має для країн, які здійснюють пошук і вибір шляхів свого подальшого розвитку, засобів і методів забезпечення національної безпеки.

Своєчасне вирішення нагальних, складних і взаємозв'язаних завдань з метою забезпечення сталого розвитку суспільства, подальшого якісного перетворення всіх його сфер, визначальним чином залежить від рівня забезпечення політичної безпеки кожної країни, високий рівень якої, дасть змогу ефективно здійснювати керівництво і управління суспільством, організацію і реалізацію в ньому політичної влади.

Сучасні реалії свідчать, що забезпечити політичну безпеку країни сьогодні неможливо, використовуючи лише традиційні підходи, які, як правило, зведені до вдосконалення охоронної функції держави або до

задоволення вузьковідомчих інтересів. Це не тільки не дає бажаних результатів, а й стимулює перевитрату державних ресурсів та призводить до дублювання функцій центральних державних органів, часом навіть ініціює загрози національним інтересам держав [40, с. 2].

В XXI ст. забезпечення безпеки стає однією з найбільш гострих і головних проблем, що стоять перед державами і світовою спільнотою. Наявність великого різноманіття загроз породжує завдання ліквідації їх причин або захисту від них, тобто створення суспільству в цілому і складовим його структурам умов для безпечного існування і функціонування.

Серед різноманіття складових системи безпеки країн науковці на перше місце висувають політичну безпеку. Її мета – захист життєво важливих політичних інтересів суспільства (особистості, соціальних верств, спільноти в цілому) від внутрішніх і зовнішніх загроз, а відтак і світової спільноти загалом.

Взаємозалежність стабільності політичної безпеки країн та загальної міжнародної системи безпеки обґрунтовується рядом обставин.

По-перше, дослідники виходять з визнання факту неминучості глобалізації політики більшості країн світу. Вважається, що разом із збереженням небезпеки виникнення класичних воєн між державами, все частіше насильство виявляється і виявлятиметься в майбутньому у внутрішньо державних конфліктах, а також в конфліктах, причини яких ховаються в загостренні етнічних і релігійних суперечностей. Ці суперечності реалізуються і вирішуються переважно політичними засобами, в процесі боротьби за доступ до ресурсів, і мають своїми наслідками істотне посилення економічної і соціальної нерівності.

По-друге, існуючий режим міжнародного контролю над озброєннями вже не забезпечує гарантій нерозповсюдження ядерного і інших видів зброї масового знищення. Разом із збільшенням числа країн, які прагнуть до володіння ядерною зброєю метою посилення свого впливу в тих або інших регіонах світу, росте небезпека попадання її в руки екстремістських і

терористичних угруповань. Одночасно з цим широкі можливості для асиметричного ведення війни з'являються у терористів внаслідок доступу до сучасних інформаційних технологій, застосування яких надає реальні шанси успішно протистояти супротивникові, який веде бойові дії з традиційних, класичних канонів.

По-третє, негативним наслідком глобалізації, на думку політологів, є та обставина, що можливості окремої держави як єдиного або головного актора з самостійного врегулювання конфліктів в сучасних умовах істотно обмежені.

Аналіз і оцінка існуючих і можливих загроз, ризиків і викликів безпеки привела до висновку про те, що для нейтралізації потенційних небезпек необхідні специфічні підходи, суть яких можна виразити двома концептуальними положеннями:

1. у відповідь заходи повинні мати колективний, кооперативний характер, що передбачається здійснити, насамперед, за допомогою посилення інтеграції країн в такі міжнародні інститути безпеки як НАТО і Європейський союз;

2. безпека країн в даний час не може досягатися засобами виключно військового характеру, її забезпечення вимагає комплексного підходу.

У зв'язку з цим нове, широке розуміння безпеки, пред'являє ряд об'єктивних вимог до політики безпеки, реалізація яких припускає:

- направляти основні зусилля на пріоритетне забезпечення захисту і підтримку існуючого «простору стабільності»;
- приймати заходи для розширення цього простору, в першу чергу, за допомогою збільшення чисельності членів НАТО і Євросоюзу;
- прагнути не до стихійного, а свідомого, цілеспрямованого і послідовного подолання негативних наслідків глобалізації.

Таким чином, проблеми формування, забезпечення і реалізації на практиці політичної безпеки держави, як складової міжнародної спільноти,

поза всяких сумнівів носять актуальний характер, пов'язані з політичною стабільністю і правопорядком в соціумі, а також головним чином залежать від ефективних дій державної влади.

Список використаних джерел.

1. Ліпкан В. А. Безпекознавство: навчальний посібник. Київ: Вид-во Європ. ун-ту, 2002. 93 с.
2. Манилов В. Л. Безопасность в эпоху партнерства: монография. Москва: Терра, 1999. С. 17.
3. Неверкович И. А. Проблема взаимосвязи политических институтов и стабильности демократии в США: автореф. дис. ... канд. полит. наук. Москва, 2000. 26 с.